

Plan ćwiczeń

Semestr zimowy

1. **Zagadnienia wstępne** – pojęcie procesu karnego, cele procesu, przedmiot procesu, tryby ścigania przestępstw, źródła prawa, rzetelny proces karny. Ramowy przebieg procesu. Podstawowe informacje o uczestnikach procesu i o wybranych naczelnych zasadach procesu (inkwizycyjność, kontradyktoryjność, skargowość, *nemo se ipsum accusare tenetur*),
2. **Uczestnicy procesu I.** Katalog organów postępowania przygotowawczego i sądowego. Sąd – niezawilłość i niezależność sądu, ustrojowe i proceduralne gwarancje niezawisłości; bezstronność sądu – właściwość sądu, wyłączenie sędziego. Konsekwencje naruszenia przepisów o właściwości i orzekania sędziego, który powinien podlegać wyłączeniu. Prokurator jako organ procesowy – zadania i organizacja prokuratury.
3. **Uczestnicy procesu II.** Strony procesowe – pojęcie oskarżonego, prawo do obrony (formalne i materialne) i domniemanie niewinności. Pokrzywdzony – pojęcie, podmioty wykonujące prawa pokrzywdzonego. Oskarżyciel publiczny, posiłkowy i prywatny. Reprezentanci stron procesowych.
4. **Przesłanki procesowe** (warunki dopuszczalności procesu karnego). Pojęcie i znaczenie przesłanek procesowych, katalog przesłanek. Kolizje przesłanek. *Rozwiązywanie kasusów*.
5. **Czynności procesowe I.** Komunikowanie się organów procesowych z innymi uczestnikami postępowania – wezwania i zawiadomienia, udział stron (innych uczestników) w czynnościach wykonywanych przez organy procesowe; utrwalanie czynności procesowych. Dostęp do akt postępowania. Decyzje procesowe – pojęcie i rodzaje. Warunki formalne postanowień, wyroków i zarządzeń. Uzasadnienie orzeczenia. Doręczenia. Komunikowanie się stron (innych uczestników postępowania) z organami procesowymi.
6. **Czynności procesowe II.** Warunki formalne pism procesowych, wezwanie do uzupełnienia braków formalnych. Terminy procesowe – pojęcie, rodzaje, wniosek o przywrócenie terminu. Wady czynności procesowych. Konsekwencje naruszenia regul dokonywania czynności procesowych. *Rozwiązywanie kasusów*.
7. **Kolokwium pisemne** (zakres tematyczny: zagadnienia ogólne, przesłanki procesowe, uczestnicy procesu, czynności procesowe).
8. **Dowody I.** Część ogólna: definicje (środek dowodowy, źródło dowodowe, czynność dowodowa) i rodzaje dowodów. Naczelne zasady procesowe związane z postępowaniem dowodowym: zasada prawdy materialnej, zasada swobodnej oceny dowodów, zasada bezpośredniości. Wprowadzanie dowodów do procesu i przeprowadzanie dowodów. *Warsztaty – sporządzanie projektu wniosku dowodowego*.

9. **Dowody II.** Poszczególne czynności dowodowe. Przesłuchanie świadka. Szczególne tryby przesłuchań. Opinia biegłego. Oględziny. Eksperyment procesowy.
10. **Dowody III.** Pojęcie i systematyka zakazów dowodowych. Zakazy zupełnie, niezupełnie, względne, bezwzględne, zakazy przeprowadzenia i wykorzystania dowodu. Prokonstytucyjna wykładnia art. 168a k.p.k. Czynności operacyjno-rozpoznawcze i wprowadzanie ich wyników do procesu.

Semestr letni

1. **Powtórzenie wiadomości** z poprzedniego semestru ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dowodowych.
2. **Środki przymusu I.** Pojęcie, rodzaje, cel, przesłanki stosowania. Dyrektywy stosowania środków przymusu. Zatrzymanie. Kary porządkowe. Tzw. policja sesyjna. List żelazny i list gończy. Zabezpieczenie majątkowe.
3. **Środki przymusu II.** Tymczasowe aresztowanie.
4. **Środki przymusu III.** Nieizolacyjne środki zapobiegawcze.
Rozwiązywanie kasusów.
5. **Kartkówka** – ok. 15 min. (zakres tematyczny: dowody i środki przymusu, w tym środki zapobiegawcze).
Postępowanie przygotowawcze I – cele i naczelné zasady procesowe obowiązujące w postępowaniu przygotowawczym. Organy prowadzące postępowanie przygotowawcze i strony postępowania przygotowawczego. Przebieg postępowania przygotowawczego.
6. **Postępowanie przygotowawcze II.** Czynności sprawdzające i postępowanie w niezbędnym zakresie. Śledztwo i dochodzenie, różnice stopnia formalizmu. Sposoby zakończenia postępowania przygotowawczego. Akt oskarżenia.
7. **Konsensualne tryby zakończenia postępowania karnego. Postępowanie przejściowe** – merytoryczna i formalna kontrola oskarżenia, oddanie pod sąd.
8. **Postępowanie przed sądem pierwszej instancji I.** Postępowanie sądowe – naczelné zasady procesowe obowiązujące w postępowaniu jurysdykcyjnym. Umorzenie przed rozprawą. Postępowania incydentalne.
9. **Postępowanie przed sądem pierwszej instancji II.** Przebieg rozprawy głównej, porządek czynności, przewód sądowy, narada i głosowanie nad orzeczeniem. Rodzaje wyroków, wnioski o uzasadnienie; elementy uzasadnienia wyroku.
10. **Postępowanie przed sądem odwoławczym I.** Postępowanie odwoławcze – prawo do zaskarżenia orzeczenia, standard konstytucyjny i konwencyjny. Pojęcie, rodzaje i cechy

środków zaskarżenia. Cele postępowania odwoławczego. Warunki formalne, względne i bezwzględne przyczyny odwoławcze, rażąca niesprawiedliwość orzeczenia.

11. **Postępowanie przed sądem odwoławczym II.** Apelacja i postępowanie apelacyjne. Zażalenie i postępowanie zażaleniowe.

Warsztaty – sporządzanie projektu środka odwoławczego.

12. **Nadzwyczajne środki zaskarżenia.** Kasacja i wznowienie postępowania.

13. **Postępowania po uprawomocnieniu się orzeczenia. Postępowania szczególne.**

14. **Postępowanie karne w sprawach ze stosunków międzynarodowych.** Europejska współpraca w sprawach karnych – europejski nakaz aresztowania i europejski nakaz dochodzeniowy.

Powtórzenie i omówienie wybranych przez studentów zagadnień egzaminacyjnych.

15. **Kolokwium ustne** (zakres tematyczny: cały materiał obowiązujący na egzaminie).

Zasady zaliczenia

1. Zaliczenie ćwiczeń w semestrze zimowym odbędzie się na podstawie:
 - a) oceny z kolokwium pisemnego (forma mieszana – pytania zamknięte, otwarte, definicyjne i kazus; w trakcie rozwiązywania kazusów będzie można korzystać z tekstów ustaw) – 50% oceny końcowej,
 - b) oceny aktywności na zajęciach (udział w dyskusji, rozwiązywanie kazusów) – 25% oceny końcowej,
 - c) oceny za pismo procesowe – 25% oceny końcowej.
2. Zaliczenie ćwiczeń w semestrze letnim odbędzie się na podstawie:
 - a) kolokwium ustnego, którego zasady będą identyczne jak zasady egzaminu z postępowania karnego (udzielenie odpowiedzi na dwa wylosowane pytania z listy egzaminacyjnej obowiązującej u egzaminatora – po jednym z materiału zrealizowanego w każdym z semestrów (student nieobecny na pierwszym terminie kolokwium traci prawo do tego terminu) – 70% oceny końcowej,
 - b) oceny aktywności na zajęciach (udział w dyskusji, rozwiązywanie kazusów) – 15% oceny końcowej,
 - c) oceny za pracę pisemną – 15% oceny końcowej,
3. Ocena z semestru zimowego stanowi 30%, zaś ocena z semestru letniego – 70% oceny rocznej.
4. W każdym czasie mogą się odbywać krótkie kartkówki niezapowiedziane, w szczególności na początku zajęć – z materiału omówionego na poprzednich zajęciach. Prowadzący może też na początku zajęć odpytać studentów z materiału omawianego na poprzednich zajęciach.
5. Prowadzący może zlecać wykonanie określonych zadań na kolejne zajęcia, w szczególności polegających na zapoznaniu się z określonym materiałem lub lekturze opracowań o charakterze naukowym (np. artykułów, głoś). Wykonywanie tych zajęć będzie brane pod uwagę przy ocenie za aktywność na zajęciach.
6. Warunkiem zaliczenia kolokwium (w tym również końcowego) lub kartkówki na ocenę pozytywną jest udzielenie przynajmniej dostatecznych odpowiedzi na wszystkie zadane pytania.
7. Obecność na zajęciach jest obowiązkowa i weryfikowana. Każdy student ma prawo do jednej nieusprawiedliwionej nieobecności w semestrze bez negatywnych konsekwencji. Pozostałe nieobecności muszą zostać w terminie dwóch tygodni od ustania przyczyny usprawiedliwionej stosownym dokumentem lub zaliczone w formie ustnej na

konsultacjach poprzez udzielenie odpowiedzi na 1-2 pytania z tematyki omawianej na zajęciach. Każda nieobecność przekraczająca dozwolony w danym semestrze limit obniża ocenę za ten semestr o 0,5 oceny, przy czym dotyczy to również wypadków obniżenia oceny z dostatecznej na niedostateczną.

8. Osoby, które wezmą udział i osiągną przynajmniej dobry wynik w konkursie z postępowania karnego, będą premiowane przy wystawianiu końcowej oceny. Awans do finału konkursu skutkuje automatycznie oceną bardzo dobrą (5,0) z ćwiczeń (chyba, że student nie zaliczył obowiązkowych zadań przewidzianych w warunkach zaliczenia np. kolokwium w semestrze zimowym bądź też nie uczęszczał na zajęcia).
9. W trakcie zajęć studenci mają obowiązek dysponować w trakcie zajęć tekstami Kodeksu karnego i Kodeksu postępowania karnego.
10. W przypadku, gdyby w toku roku akademickiego doszło do zmiany trybu prowadzenia zajęć na zdalny (np. z uwagi na zagrożenie epidemiologiczne), zajęcia będą realizowane według dotychczasowego harmonogramu i na dotychczasowych zasadach zaliczenia z uwzględnieniem specyfiki prowadzenia zajęć na odległość.

Literatura obowiązkowa

1. J. Skorupka (red.), *Proces karny*, wyd. 3, Warszawa 2020,

Zalecana literatura uzupełniająca

2. S. Waltoś, P. Hofmański, *Proces karny. Zarys systemu*, wyd. 15, Warszawa 2020,
3. P. Wiliński (red.), *Polski proces karny*, Warszawa 2020,
4. T. Grzegorzczak, J. Tylman, *Polskie postępowanie karne*, Warszawa 2014,
5. W. Jasiński, *Nielegalnie uzyskane dowody w procesie karnym. W poszukiwaniu optymalnego rozwiązania*, Warszawa 2019,
6. P. Wiliński, *Proces karny w świetle Konstytucji*, Warszawa 2011,
7. M. Cieślak, *Polska procedura karna. Podstawowe założenia teoretyczne*, wyd. 3 zmienione i rozszerzone, Warszawa 1984 (*wyłączenie w zakresie zagadnień teoretycznych*).

Uwaga! Zapoznając się z literaturą sprzed 2019 r., a zwłaszcza sprzed 2015 r. należy mieć na uwadze istotne zmiany stanu prawnego. Opracowania takie pozostają w dużej mierze aktualne w zakresie zagadnień teoretycznych (np. wyjaśnienia naczelnych zasad procesowych).